

Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022
Μέτρο 19, υπομέτρο 19.2, της Υποδράσης 19.2.4.5
CLLD/LEADER Ζακύνθου της ΟΤΔ ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

**«ΑΝοιχτή πλατφόρμα για την ηλεκτρονική καταγραφή
φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς της Ζακύνθου» / -
Ακρωνύμιο: ΑΝΤΕΤΙ»**

ΑΝΤΕΤΙ
CULTURE & NATURE

Βασικές αρχές δημοσίευσης της πληροφορίας

Αυθεντικότητα: Η πληροφορία πρέπει να αντικατοπτρίζει με ακρίβεια τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά του τόπου. Με βάση τη Σύμβαση της UNESCO σχετικά με την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς (1972), τα ακόλουθα θεωρούνται **πολιτιστική κληρονομιά:**

- **Μνημεία:** αρχιτεκτονικά έργα, έργα μνημειακής γλυπτικής και ζωγραφικής, στοιχεία ή δομές αρχαιολογικού χαρακτήρα, επιγραφές, κατοικίες σε σπηλιές και συνδυασμοί χαρακτηριστικών, που έχουν εξαιρετική παγκόσμια αξία από την άποψη της ιστορίας, της τέχνης ή της επιστήμης.
- **Ομάδες κτιρίων:** ομάδες ξεχωριστών ή συνδεδεμένων κτιρίων που, λόγω της αρχιτεκτονικής τους, της ομοιογένειας ή της θέσης τους στο τοπίο, έχουν εξαιρετική παγκόσμια αξία από την άποψη της ιστορίας, της τέχνης ή της επιστήμης.
- **Χώροι:** έργα ανθρώπων ή έργα συνδυασμένης δράσης φύσης και ανθρώπου, και περιοχές συμπεριλαμβανομένων αρχαιολογικών χώρων, που έχουν εξαιρετική παγκόσμια αξία από ιστορική, αισθητική, εθνολογική ή ανθρωπολογική άποψη.

Ακεραιότητα: Η δημοσίευση των πληροφοριών πρέπει να σέβεται τη σημασία και την αξία της κληρονομιάς.

Η πολιτιστική κληρονομιά είναι μια ζωντανή και ενεργή διαδικασία σχέσης με το παρελθόν παρά μια κατάσταση, «ένα μέσο επικοινωνίας και μετάδοσης ιδεών, αξιών και γνώσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν το υλικό, το άυλο και το εικονικό».

Προστασία της Πολιτισμικής Ταυτότητας

Η πολιτιστική κληρονομιά της Ζακύνθου είναι ένα πλούσιο και ποικιλόμορφο ψηφιδωτό πολιτιστικής και δημιουργικής έκφρασης, κληρονομιά από προηγούμενες γενιές που κατοικούσαν στο νησί και κληροδότημα για τις επόμενες. Περιλαμβάνει δε:

- φυσικές περιοχές (π.χ. οι μνημειακοί ελαιώνες)
- κτίρια (π.χ. το κτίριο της Εθνικής Τράπεζας στην πλατεία Σολωμού)
- αρχαιολογικούς χώρους (π.χ. το Ενετικό Φρούριο: «Κάστρο»)

- μουσεία (π.χ. Μουσείο Ζακύνθου, Μουσείο Σολωμού & Επιφανών Ζακυνθίων. Μουσείο Γρηγορίου Ξενόπουλου, κ.λπ.)
- μνημεία (π.χ. ο ναός της Φανερωμένης)
- έργα τέχνης (π.χ. το Τρίμορφο, στο οποίο ορκίστηκαν οι Φιλικοί από τον Άγιο Γεώργιο των Φιλικών)
- λογοτεχνικά, μουσικά και οπτικοακουστικά έργα (π.χ. το αρχείο του περιοδικού της Διαπλάσεως των Παίδων» στο Μουσείο Γρηγορίου Ξενόπουλου)
- καθώς και γνώσεις, έθιμα και παραδόσεις των Ζακυνθινών (π.χ. η χριστοπαραμονιάτικη κουλούρα)

Σεβασμός στην ενοποίηση πολλών «πραγματικοτήτων»

Μία ψηφιακή πλατφόρμα τείνει να ενοποιεί πολλές πραγματικότητες, τις οποίες προβάλλει όλες με τον ίδιο τρόπο, «ισοπεδωτικά» θα μπορούσαμε να πούμε. Γι' αυτό η επεξεργασία θα πρέπει να λαμβάνει υπ' όψη της:

- το γεωγραφικό χώρο στον οποίο αναφέρεται,
- τα κοινωνικά σχήματα που δεσμεύουν και κατευθύνουν τη ζωή της κοινότητας,
- τις πολιτικές αποφάσεις που υλοποιούνται ή μένουν στο συρτάρι,
- τις ηθικές επιταγές, στις οποίες συνειδητά ή ασυνείδητα συμμορφώνουν τους χρήστες,
- και τις φιλοσοφικές,
- ακόμα και τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των κατοίκων που διαμένουν στην περιοχή.

Ανάδειξη της σημασίας της ζωντανής κληρονομιάς (living heritage).

Η Συνθήκη για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση της UNESCO στις 16 Νοεμβρίου 1972 και κυρώθηκε από την Ελλάδα το 1981. Ώριμος καρπός του διεθνούς προβληματισμού σχετικά με την έννοια της πολιτιστικής κληρονομιάς και ιδιαίτερα των πολιτισμικών εκφάνσεών της που δεν έχουν υλική διάσταση, όπως η μουσική, ο χορός, και πρακτικές κ.ά., είναι η Σύμβαση για την Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς – UNESCO 2003. Η Σύμβαση

προσδιορίζει **πέντε πεδία** στα οποία εκδηλώνεται η άυλη πολιτιστική κληρονομιά, και συγκεκριμένα:

- τις προφορικές παραδόσεις και εκφράσεις, συμπεριλαμβανομένης της γλώσσας ως φορέα της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς (παραμύθια, μύθοι και διηγήσεις, αφηγηματικά τραγούδια),
- τις επιτελεστικές τέχνες όπως τον χορό, τη μουσική, το λαϊκό θέατρο,
- τις κοινωνικές πρακτικές, τις τελετουργίες και τις εορταστικές εκδηλώσεις (λαϊκά δρώμενα, έθιμα ευετηρίας, έθιμα στον κύκλο του χρόνου, σημαντικοί σταθμοί στη ζωή του ανθρώπου),
- τις γνώσεις και τις πρακτικές που αφορούν τη φύση και το σύμπαν (παραδοσιακές καλλιέργειες, εθνοβοτανική γνώση, λαϊκές αντιλήψεις για τη μετεωρολογία κ.ά.) και
- την τεχνογνωσία που συνδέεται με την παραδοσιακή χειροτεχνία (υφαντική, αγγειοπλαστική, εκκλησιαστική ξυλογλυπτική, ξυλοναυπηγική κ.ά).

Συναίσθηση της διασωστικής επιτέλεσης της ψηφιακής καταγραφής για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά (ΑΠΚ)

Η ψηφιοποίηση και η μεταφορά στο ψηφιακό περιβάλλον των διαφορετικών εκφάνσεων της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία που περιλαμβάνει την καταγραφή της γνώσης, των υλικών, των τεχνικών αλλά και του περιβάλλοντος και των κοινωνικοϊστορικών συμφραζομένων μέσα στα οποία αυτές συντελούνται. Η πολιτιστική κληρονομιά είναι οι πόροι που μας κληροδοτούνται από το παρελθόν, με οποιαδήποτε μορφή και όψη – υλικοί, άυλοι και ψηφιακοί (εκ γενετής ψηφιακοί ή ψηφιοποιημένοι εκ των υστέρων).

- Η ΑΠΚ αφορά εκφράσεις που διακρίνονται από την προφορικότητα και την ομαδικότητα και συγκροτούν πολιτισμικά φαινόμενα στα οποία συμμετέχουν κοινότητες ανθρώπων. Μέσα από την επιτέλεση ενός στοιχείου ΑΠΚ δημιουργούνται κοινές ταυτότητες και κώδικες και προκύπτει η ανάγκη να το μεταφέρουν στην επόμενη γενιά, γι' αυτό και η ΑΠΚ οφείλει να παραμένει ζωντανή.
- Αντίθετα με την υλική κληρονομιά που καλύπτει πεπερασμένους πόρους που χρήζουν προστασίας από ειδικούς - αρχαιολόγους, αρχιτέκτονες, μηχανικούς- για να μείνει αναλλοίωτη, η ΑΠΚ αφορά σε ανανεώσιμους πόρους, που όσο πιο πολύ ασκούνται, τόσο ανθούν και εξαπλώνονται και τον πρώτο λόγο στη διαφύλαξη και τη διάδοσή τους έχουν οι ίδιες οι κοινότητες-φορείς που ασκούν το στοιχείο της ΑΠΚ.

Κριτήρια δημοσίευσης της πληροφορίας

Το πολυμεσικό υλικό (κείμενα, εικόνες, αρχεία ήχου και βίντεο), το οποίο θα δημοσιευτεί, πρέπει να ακολουθεί τα κάτωθι κριτήρια.

1^ο: Γλώσσα. Τα αρχεία κειμένου (περιγραφικό κείμενο, επεξηγηματικές λεζάντες φωτογραφιών, κ.λπ.) πρέπει να είναι γραμμένα στην ελληνική γλώσσα με το μονοτονικό σύστημα, με την εναλλαγή μικρών-κεφαλαίων γραμμάτων, όπως ακολουθείται στην γραμματική. Όπου χρειάζεται πολυτονικό σύστημα (π.χ. αναφορά σε κείμενο από βιβλία πριν εφαρμοστεί η δημοτική, θα δημοσιεύονται με πλάγια γραφή). Απαγορεύεται η κεφαλαιογράμματη γραφή και το ατονικό σύστημα. Επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση επιγραφών στην αρχαία ελληνική.

2^ο: Ύφος. Το περιεχόμενο του κειμένου θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από ουδετερότητα, χωρίς υποκειμενικές εξάρσεις και αναφορά στην τρέχουσα ειδησεογραφία. Βερμπαλισμοί, θεωρίες και καινοφανείς ειδήσεις (π.χ. η ατεκμηρίωτη ανακάλυψη του τάφου μιας σπουδαίας προσωπικότητας) δεν θα γίνονται αποδεκτές.

3^ο: Εγκυρότητα της πληροφορίας. Κάθε εγγραφή θα πρέπει να τεκμηριώνεται από την αντίστοιχη βιβλιογραφική αναφορά. Στις φωτογραφίες και στα αρχεία ήχου – video, θα γίνεται αναφορά στην προέλευση και στον δημιουργό. Εάν προέρχεται από βιβλίο θα γίνεται αναφορά στην έκδοση. Ο συντάκτης της δημοσίευσης θα πρέπει από πριν να έχει εξασφαλίσει την άδεια για τη δημοσίευση της φωτογραφίας που συνοδεύει το τεκμήριο, εάν προέρχεται από μουσείο, ιδιώτη ή άλλο φορέα. Αυτό θα δηλώνεται από υπεύθυνη δήλωση περί πνευματικών δικαιωμάτων, η οποία θα συνοδεύει την εγγραφή του στην πλατφόρμα. Τα στοιχεία της δήλωσης θα είναι προσβάσιμα μόνο στους διαχειριστές.

4^ο: Συνδυαστικότητα. Όλες οι εγγραφές θα είναι συνδυασμός κειμένου και εικόνας ή κειμένου και ήχου ή κειμένου και video. Καμία φωτογραφία από μνημείο - έργο τέχνης δεν θα γίνεται χωρίς επεξηγηματικό κείμενο. Καμία εγγραφή δεν θα γίνεται χωρίς συνοδή φωτογραφία. Η τεκμηρίωση των μνημείων, υπαίθριων γλυπτών, ναών, πλατειών, τοποθεσιών που έλαβε χώρα ένα σημαντικό γεγονός πρέπει να συνοδεύεται από σύστημα εντοπισμού γεωγραφικής θέσης. Η στιγματοθέτηση θα γίνεται από αναγνωρισμένο σύστημα συντεταγμένων (GPS Global Positioning System).

5^ο: Επαληθευσιμότητα. Οι εγγραφές πρέπει να βασίζονται πάνω σε πηγές γραπτές ή διαδικτυακές, όπως βιβλία, εγκυκλοπαίδειες, Τύπος, επιστημονικά

περιοδικά και ιστότοποι και να έχουν δημοσιευτεί από έγκυρη εκδοτική εταιρεία ή ιστότοπο. Οι πληροφορίες από τις πηγές δεν μπορεί να χρησιμοποιούνται αυτούσιες, αλλά τροποποιημένες. Κάθε μη δημοσιευμένο κείμενο δεν θεωρείται πηγή, όπως και οι εμπορικές ιστοσελίδες. Όπου η εγγραφή αποτελεί πληροφορία- μαρτυρία- έρευνα του συντάκτη θα πρέπει να τεκμηριώνεται επαρκώς και να μπορεί να επαληθευτεί.

6°: Πρωτοτυπία. Οι εγγραφές στην πλατφόρμα δεν αποτελούν πρωτότυπη δημοσίευση. Μπορεί να βασίζονται σε πρωτότυπη έρευνα, αλλά ο σκοπός του εγχειρήματος είναι να δημιουργηθεί μια αξιόπιστη, πλήρης, διαδικτυακή βάση δεδομένων για τη Ζάκυνθο, η οποία θα καταγράφει την φυσική και πολιτισμική κληρονομιά της και όχι ένα βήμα για να δημοσιεύσει ο συντάκτης την δουλειά του.

7°: Έκταση– Διάρκεια εγγραφής. Η έκταση της πληροφορίας που θα τεκμηριώνει την περιγραφή δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 500 λέξεις με ελάχιστο όριο λέξεων τις 300. Ο χρόνος που θα διαρκεί ένα μεταδεδωμένο που σχετίζεται με τον ήχο (τραγούδι, εκτέλεση μουσικού έργου, ψηφιακή αφήγηση) και την εικόνα (φيلم, βίντεο ή 3D βίντεο, animation), θα έχει ελάχιστη διάρκεια τα 1-2' και μεγαλύτερη τα 3-4'.

8°: Καλλιτεχνική αρτιότητα. Το δημοσιευμένο υλικό θα πρέπει να είναι αισθητικά άρτιο και η ψηφιοποίησή του να είναι υψηλής ανάλυσης για να είναι ευανάγνωστο και να μπορεί ο χρήστης να το μεγεθύνει από τα διάφορα ηλεκτρονικά μέσα που χρησιμοποιεί για να το προσπελάσει (κινητό τηλέφωνο, tablet, ηλεκτρονικό υπολογιστή).

9°: Προστασία προσωπικών δεδομένων. Η δημοσίευση πρέπει να συμμορφώνεται με τη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, όπως ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (GDPR), και να διασφαλίζεται ότι δεν παραβιάζονται τα προσωπικά δεδομένα χρηστών ή τρίτων¹ και ².

10°: Πνευματικά δικαιώματα. Η χρήση οποιουδήποτε υλικού, όπως κείμενα, εικόνες ή βίντεο, πρέπει να συμμορφώνεται με τους κανόνες πνευματικών δικαιωμάτων. Να υπάρχει σαφής άδεια χρήσης, όπου αυτό είναι απαραίτητο, η οποία ακολουθεί την οδηγία 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Απριλίου 2019 για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας

¹ <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/general-data-protection-regulation-gdpr.html>

² [Νόμος 4624/2019 , κωδικοποιημένος με τον 5043/2023 ΦΕΚ Α' 137/29-08-2019](#)

και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά και την τροποποίηση των οδηγιών 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ.³ και ⁴.

11^ο: Αναφορά Συντάκτη-Διαφάνεια: Όλες οι πηγές πληροφοριών και οι συνεργάτες που συμμετείχαν στην παραγωγή του περιεχομένου πρέπει να αναφέρονται με σαφήνεια.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0790>

⁴ [Νόμος 4996/2022 ΦΕΚ Α' 218/24-11-2022](#)